

Författningar som är viktiga i läkarens yrkesutövning

Författningar är ett samlingsnamn för lagar (beslutas av riksdagen), förordningar (beslutas av regeringen) och föreskrifter (beslutas av statliga myndigheter).

Regler som ska iakttas vid vård av patienter

Internationell nivå

Europakonventionen

- Rätten till frihet och säkerhet, art 5
- Rätten till skydd för privat- och familjeliv, art 8

Nationell nivå

Grundlagar, exempelvis

- ”Var och en är gentemot det allmänna skyddad mot påtvingat kroppsligt ingrepp” (2 kap. 6 § regeringsformen)
- ”Var och en är gentemot det allmänna skyddad mot frihetsberövanden” (2 kap. 8 § regeringsformen)
- Skyddet mot påtvingade kroppsliga ingrepp och mot frihetsberövanden får dock begränsas genom lag. Exempel: lagen om psykiatrisk tvångsvård (LPT).

Ett urval av aktuella lagar

- Offentlighets- och sekretesslag (2009:400)
- Diskrimineringslag (2008:567)
- Obduktionslagen - Lag (1995:832) om obduktion m.m.
- Djurskyddslag (2018:1192)
- Arbetsmiljölag (1977:1160)
- Smittskyddslag (2004:168)
- Hälso- och sjukvårdslag (2017:30)

- Patientlag (2014:821)
- Patientsäkerhetslag (2010:659)
- Patientdatalag (2008:355)
- Lag (2017:372) om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården
- Föräldrabalken (1949:381), 6 kap 11 §

Speciallagar

- Abortlag (1974:595)
- Steriliseringslag (1975:580)
- Lag (2001:499) om omskärelse av pojkar
- Lag (2006:351) om genetisk integritet
- Lag (1995:831) om transplantation
- Lag (2002:297) om biobanker i hälso- och sjukvården
- Lag (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård
- Smittskyddslag (2004:168)
- Lag (2008:344) om vård åt asylsökande m.fl.
- Lag (2013:407) om hälso- och sjukvård till vissa utlänningar som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd
- Lag (2002:160) om läkemedelsförmåner

Anmälningsplikt för läkare

- Vapenlag (1996:67) 6 kap 6 §
 - Vid misstanke om att person inte är lämplig att inneha vapen
- Körkortslag (1998:488) 10 kap 5 §
 - Vid misstanke om att person inte är lämplig att inneha körkort
- Smittskyddslag (2004:168)
 - Anmälningspliktiga sjukdomar, se bilaga 1
 - Samhällsfarliga sjukdomar, se bilaga 2
- Socialtjänstlag (2001:453) 14 kap 1 §
 - Vid misstanke om barn som far illa
- Patientsäkerhetslag (2010:659)
 - Vårdskador (lex Maria)
 - Vid risk för vårdskador och händelser som medfört eller kunnat medföra en vårdskada ska det anmälas till vårdgivaren. Denne anmäler i sin tur till Inspektionen för vård och omsorg (IVO).
- Lag (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall (LVM)
 - Om en patient med missbruk behöver omedelbart omhändertagande och tillräcklig vård inte kan ges i hälso- och sjukvården ska anmälan göras till socialnämnden
- Läkemedelsverkets författningssamling

- Alla misstänkta biverkningar, som inte är allmänt kända, av ett läkemedel ska anmälas till Läkemedelsverket

Ett urval av för läkaryrket viktiga förordningar

- Läkemedelsförordning (2015:458)
- Förordning (2002:687) om läkemedelsförmåner m.m.

Ett urval av för läkaryrket viktiga föreskrifter

- Socialstyrelsens föreskrifter om anmälan av patienter som av medicinska skäl är olämpliga att inneha skjutvapen (SOSFS 2008:21)
- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om kriterier för bestämmande av människans död (SOSFS 2005:10)
- Socialstyrelsens föreskrifter om att utfärda intyg i hälso- och sjukvården (HSLF-FS 2018:54)